एकाइ १ · हामी र हाम्रो समाज

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क ४०

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ४

१. सामाजिकीकरण
२. दौँतरी
३. समानुभूति
४. पहिचान
५. बहुल समाज
६. राष्ट्रभाषा
७. विविधतामा एकता
८. राष्ट्रिय गौरव

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ जोडा मिलाउनुहोस्

ज्ञान · ३

१. धारा ४ → **ङ.** नेपाल धर्मनिरपेक्ष, समावेशी, लोकतन्त्रात्मक, समाजवादउन्मुख सङ्घीय राज्य
२. धारा ७ → **ग.** देवनागरी लिपिमा लेखिने नेपाली भाषा सरकारी कामकाजको भाषा
३. धारा १२ → **छ.** लैङ्गिक पहिचानसहित नागरिकताको प्रमाणपत्र पाउने व्यवस्था
४. धारा २४ → **क.** छुवाछुत र जातीय भेदभाव गम्भीर सामाजिक अपराधका रूपमा दण्डनीय
५. धारा २६ → **च.** आफ्नो आस्थाअनुसार धर्म मान्ने र अभ्यास गर्ने हक
६. धारा ४२ → **ख.** राज्यका निकायमा समानुपातिक समावेशी सहभागिताको हक

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✗ **बेठिक:** गौतम बुद्धले पहिलो उपदेश सारनाथमा असार पूर्णिमाका दिन दिएको मानिन्छ।
ii. ✓ **ठिक**
iii. ✗ **बेठिक:** “सयौँ थुँगा फूलका हामी” वि.सं. २०६४ साउन १८ मा राष्ट्रिय गानका रूपमा घोषणा भएको थियो।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — बोध · १

✓ भाषा, संस्कार, सम्मान र नातासम्बन्ध मानिसले सबैभन्दा पहिले परिवारमै सिक्ने भएकाले भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ भाषा लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — बोध · १

✓ नेपालको कुनै पनि भाग समुद्रसँग नजोडिएको भएकाले भनी लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ १२४ भाषा लेखेमा।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

ङ. **अङ्क विभाजन** प्रयोग · १

✓ हो, नेपालमा बोलिने सबै मातृभाषा राष्ट्रभाषा भएकाले भनी लेखेमा।

च. **अङ्क विभाजन** ज्ञान · १

✓ शब्दकार प्रदीपकुमार राई (ब्याकुल माइला) र सङ्गीतकार अम्बर गुरुङ लेखेमा।

छ. **अङ्क विभाजन** ज्ञान · १

✓ इतिहास शिरोमणि बाबुराम आचार्य लेखेमा।

ज. **अङ्क विभाजन** बोध · १

✓ आकाशमा चन्द्र र सूर्य रहुन्जेल नेपाल रहिरहोस् भन्ने भावना लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** बोध · ४

✓ राष्ट्रिय, जातीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक र अपाङ्गताको पहिचानमध्ये कम्तीमा चारओटा पहिचान लेखेमा।

✓ पहिचानले व्यक्ति र समुदायलाई अरूभन्दा छुट्ट्याएर चिनाउँछ भन्ने जस्तो एउटा महत्त्व लेखेमा।

✓ पहिचानका आधारमा अधिकार पाउन र राज्यमा समावेश हुन मदत मिल्छ, वा संस्कृति र संस्कारलाई निरन्तरता दिन्छ भन्ने जस्तो दोस्रो महत्त्व लेखेमा।

✓ आत्मविश्वास र कर्तव्य बोध बढाउँछ, राष्ट्रप्रति एकता जगाउँछ वा राष्ट्रलाई विश्वमा चिनाउँछ भन्ने जस्तो तेस्रो महत्त्व लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** प्रयोग · ४

✓ घरपरिवार, विद्यालय, दौँतरी समूह र सांस्कृतिक गतिविधि (वा छिमेकी, सङ्गसंस्था, सहकारी, सञ्चारका साधन, हाटबजार) मध्ये कम्तीमा चारओटा माध्यम लेखेमा।

✓ सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण माध्यम छानेमा।

✓ छानेको माध्यम किन महत्त्वपूर्ण हो भन्ने एउटा कारण लेखेमा (जस्तै: पहिलो भाषा र संस्कार परिवारमै सिकिन्छ)।

✓ अर्को कारण लेखेमा (जस्तै: सानैमा सिकेका बानी जीवनभर रहन्छन्, वा माया र सुरक्षाले आत्मविश्वास बढाउँछ)।

ग. **अङ्क विभाजन** बोध · ४

✓ १४२ जातजाति र तिनका आफ्नै संस्कृति, रीतिरिवाज र चाडपर्व भएको लेखेमा।

✓ १२४ मातृभाषा र १० धर्म मानिने तथा हरेक धर्मका आफ्नै पर्व (दसैँ, बुद्ध पूर्णिमा, इद, उँधौली उँभौली, क्रिसमस) भएको लेखेमा।

✓ हिमाल, पहाड र तराईमा क्षेत्रअनुसार फरक चाडपर्व, पहिरन वा परिकार भएको उदाहरणसहित लेखेमा।

✓ संविधानले नेपाललाई बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक र बहुसांस्कृतिक राष्ट्र भनेको छ भनी लेखेमा।

६ लामो उत्तर

उत्तर

म यी विषय प्रस्तुत गर्छु:

क. सगरमाथा: विश्वको सर्वोच्च शिखर (८,८४८.८६ मिटर), जुन नेपालमा छ।

ख. लुम्बिनी: शान्तिका अग्रदूत गौतम बुद्धको जन्मस्थल।

ग. राष्ट्रिय झन्डा: संसारमा एक मात्र चारपाटे नभएको झन्डा।

घ. वीरता: नेपाल अङ्ग्रेज युद्धका वीर र विश्वभर प्रसिद्ध गोरखा सैनिक; संयुक्त राष्ट्रसङ्गको शान्ति सेनामा नेपालको योगदान।

ङ. विविधतामा एकता: १४२ जातजाति, १२४ मातृभाषा र १० धर्मका मानिस मिलेर बसेको देश; “सयौँ थुँगा फूलका हामी” राष्ट्रिय गान।

च. विश्व सम्पदा: काठमाडौँ उपत्यकाका सात स्मारक क्षेत्र, चितवन र सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज।

छ. कहिल्यै उपनिवेश नबनेको स्वतन्त्र देश, अतिथिलाई देवता मान्ने संस्कृति र मौलिक कला।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

प्रस्तुत गर्दा फोटो वा भिडियो देखाउने र नेपाली पहिरनमा जाने गरे झन् प्रभावकारी हुन्छ। **प्रयोग · ७**

अङ्क विभाजन

- ✓ सगरमाथा विश्वको सर्वोच्च शिखर (८,८४८.८६ मिटर) नेपालमा रहेको लेखेमा।
- ✓ लुम्बिनी शान्तिका अग्रदूत गौतम बुद्धको जन्मस्थल र विश्व सम्पदा भएको लेखेमा।
- ✓ राष्ट्रिय झन्डा संसारमै एक मात्र चारपाटे नभएको झन्डा भएको लेखेमा।
- ✓ नेपाल अङ्ग्रेज युद्धका वीर, गोरखा सैनिकको बहादुरी वा शान्ति सेनामा नेपालको योगदान लेखेमा।
- ✓ १४२ जातजाति, १२४ मातृभाषा र १० धर्मका मानिस मिलेर बसेको विविधतामा एकता वा राष्ट्रिय गानको भाव लेखेमा।
- ✓ काठमाडौँ उपत्यकाका सात स्मारक क्षेत्र र चितवन वा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज जस्ता विश्व सम्पदा, वा कहिल्यै उपनिवेश नबनेको देश भनी लेखेमा।
- ✓ फोटो वा भिडियो देखाउने, नेपाली पहिरनमा जाने जस्ता प्रस्तुतिको तरिका वा निष्कर्ष लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर **उच्च दक्षता · ४**

विविधता आफैँमा न बल हो न कमजोरी। सबैले बराबर अधिकार र अवसर पाएमा, एकअर्काको भाषा र धर्मको सम्मान गरिएमा र कसैलाई पनि पहिचानका आधारमा हेपिएन भने विविधता बल बन्छ: धेरै भाषा, कला, सिप र विचार एउटै देशमा हुन्छन्। तर कुनै समूहलाई पछाडि पारिएमा वा भेदभाव भएमा असन्तुष्टि बढ्छ। त्यसैले संविधानले समानता, समावेशिता र धर्मनिरपेक्षताको व्यवस्था गरेको हो।

अङ्क विभाजन

- ✓ विविधता आफैँमा बल वा कमजोरी नभई व्यवहारमा भर पर्ने भनी लेखेमा।
- ✓ सबैले बराबर अधिकार र अवसर पाए र एकअर्काको भाषा र धर्मको सम्मान गरिए विविधता बल बन्ने लेखेमा।
- ✓ कुनै समूहलाई पछाडि पारिए वा भेदभाव भए असन्तुष्टि र द्वन्द्व बढ्न सक्ने लेखेमा।
- ✓ संविधानका समानता, समावेशिता र धर्मनिरपेक्षताका व्यवस्था, वा भेदभाव गर्नेलाई सजाय जस्तो उपाय जोडेर निष्कर्ष लेखेमा।

८ क्रियाकलाप: विविधताको अभ्यास र सुधार

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

धार्मिक: १० धर्म, एकअर्काका चाडपर्वमा सहभागिता, धर्मनिरपेक्ष संविधान; धर्मका नाममा हुने द्वेष र अफवाह रोक्नुपर्ने। भाषिक: १२४ मातृभाषा, सबै राष्ट्रभाषा, केही विद्यालयमा मातृभाषामा पठनपाठन; प्रदेशमा कामकाजका भाषा लागु गर्ने, लोप हुन लागेका भाषाको अभिलेख राख्ने। जातजाति: १४२ जातजाति, समानुपातिक समावेशी व्यवस्था; छुवाछुत र भेदभाव पूर्ण रूपमा अन्त्य गर्ने, पछाडि परेका समुदायलाई शिक्षा र रोजगारीमा अवसर दिने। सांस्कृतिक: फरक चाडपर्व, नाच, गीत, पहिरन र परिकार; हराउँदै गएका संस्कृतिको संरक्षण र विद्यालयमा एकअर्काको संस्कृतिबारे पठनपाठन।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	१२	११	१३	४	४०

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking